

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของ มูลนิธิบ้านสมานใจ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะอาชีพ สำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของมูลนิธิบ้านสมานใจ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานกรรมการดำเนินงานมูลนิธิบ้านสมานใจ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิบ้านสมานใจ และเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพของมูลนิธิบ้านสมานใจ เพื่อสังเกตพฤติกรรม

สรุปผลการศึกษา

การพัฒนาทักษะอาชีพของมูลนิธิบ้านสมานใจได้นำการทอผ้าซาโอริมาเป็นแนวทาง ในการสร้างรายได้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานไม่ซับซ้อนควบคู่กันไป ผ้าที่ได้จากการทอจะมีลักษณะ โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้ออ ระยะเวลาผลิตผ้าแต่ละผืนขึ้นอยู่กับระดับความสามารถ ของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษซึ่งส่วนใหญ่ในมูลนิธิบ้านสมานใจจะเป็นผู้ที่มี ความบกพร่องด้านสติปัญญา และการได้มาซึ่งชิ้นงานจะส่งผลไปยังรายได้ของผู้ทอด้วย ทั้งนี้กระบวนการทอจะมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำและสอดค้ำยขึ้นก็ให้ในเบื้องต้น ผ้าที่ได้จาก การทอจะถูกออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ โดยมีมือของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ อาทิ ผ้าพันคอ เสื้อ กิ๊บ จานรองแก้ว เป็นต้น มูลนิธิบ้านสมานใจเป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเอง ทั้งนี้ในการจัดสรรรายได้จึงถูกแบ่งออกเป็นค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ทอรวมถึง ค่าใช้จ่ายในการจัดการภายในมูลนิธิฯ

จากการที่กรณีศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาทักษะอาชีพกับมูลนิธิบ้านสมานใจ สิ่งที่แสดงออกชัดเจนคือ ความสุขที่ได้ร่วมทำ กิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และผู้ที่มาเยี่ยมชมมูลนิธิฯ อีกทั้งความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการทอผ้าซาโอริ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และสังคม ทั้งยังส่งผลต่อพัฒนาการ ด้านร่างกายอันเกิดจากกระบวนการทอผ้า ตลอดจนการรับรู้ในคุณค่าของตนเองที่สามารถ สร้างรายได้เพื่อจุนเจือครอบครัวแม้จะเป็นรายได้เพียงเล็กน้อย

อภิปรายผล

มูลนิธิบ้านสมานใจ ก่อตั้งขึ้นมาจากความร่วมมือของผู้ปกครองที่มีบุตรธิดา เป็นบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และด้วยเหตุที่ว่ามูลนิธิเป็นองค์กรที่เข้าประเภท self-help หมายถึง องค์กรที่พึ่งพาตนเอง (มูลนิธิบ้านสมานใจ, 2551) ทำให้มูลนิธิฯ ได้สร้าง รูปแบบของกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ คือ การทอผ้าซาโอริ เพื่อฝึกทักษะให้กับบุคคล ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของมูลนิธิฯ และเป็นการสร้างรายได้ ให้กับมูลนิธิฯ โดยทั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากอาสาสมัครชาวญี่ปุ่นในการสอนและออกแบบ กิ์ทอผ้าที่เอื้อต่อผู้พิการให้สามารถทอผ้าได้สะดวกและง่ายขึ้น ซึ่งการสอนจากการใช้ของจริง หรืออุปกรณ์ประกอบจะช่วยให้คนกลุ่มนี้เข้าใจและดึงดูดความสนใจ เพราะคนกลุ่มนี้ มีความคิดอ่านน้อย คิดเห็นเป็นมโนภาพยาก มีการรับรู้ช้า ดังนั้นอุปกรณ์การสอนจะช่วยให้ มองเห็นของจริงไปด้วย (โรงเรียนกาวิลละอนุกุล, 2544) วิธีการทอผ้าต้องง่ายสำหรับบุคคลที่มี ความต้องการจำเป็นพิเศษที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควร

จากการเรียนการสอนตามปกติ (ศรียา นิยมธรรม, 2541) นอกจากนี้ การทอผ้า แบบซาโอริยังเป็นการทอผ้าที่ไม่มีลวดลายตายตัว ผู้ทอสามารถจินตนาการ หรือออกแบบ ลวดลายได้เอง โดยไม่มีข้อจำกัด ซึ่งค่อนข้างเหมาะสมกับผู้พิการทางสติปัญญาที่มีระดับ สติปัญญาค่ำกว่าคนปกติ และขาดทักษะในการเรียนรู้ นอกจากนี้การทอผ้าซาโอริ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของคนกลุ่มดังกล่าว ทำให้มีความรู้สึกภูมิใจกับผลงาน ของตนเอง โรงเรียนกาวิลละอนุกุล (2544)

กิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางมูลนิธิบ้านสมานใจจัดขึ้นในช่วงบ่าย เช่น การเดินรำประกอบ เพลง การสอนหนังสือ การเล่นเกมส เป็นต้น ถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ แต่กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะไม่ซับซ้อน เข้าใจไม่ยาก เช่น การเดินรำประกอบเพลง การเล่นเกมสง่าย ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ สอดคล้องกับหลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของโรงเรียนกาวิลละอนุกุล (2544) ที่ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาต้องมีการสอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กเหล่านี้มีระดับสติปัญญาค่ำกว่า เด็กปกติทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน ดังนั้น ครูต้องนึกเสมอว่าเด็กเหล่านี้โตแต่ตัวแต่มีสมองเท่ากับ เด็กอายุ 3-5 ปีเท่านั้น

สำหรับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมช่วงเช้า เป็นการทอผ้าซาโอริ และช่วงบ่าย เป็นกิจกรรมเสริมอื่น ๆ แต่ที่ไม่ได้ระบุแน่ชัดของการทำกิจกรรมแต่ละอย่าง ทั้งนี้ เกี่ยวเนื่อง กับลักษณะของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าฝึกพัฒนาทักษะอาชีพของมูลนิธิ

บ้านสมานใจที่ทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โดยสอดคล้องกับบทความของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ที่กล่าวถึงลักษณะบางอย่างที่พอสังเกตได้ของผู้ที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญาว่า จะมีลักษณะไม่พูดหรือพูดได้ไม่สมวัย มักมีปัญหาทางการพูด ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า ช่วงความไม่สนใจสั้น วอกแวก ขาดความสนใจในสิ่งที่เฉพาะเจาะจง ความคิด และอารมณ์ เปลี่ยนแปลงง่าย อดทน ต่อการรอคอยน้อย ทำงานช้า ทำอะไรรุนแรง ไม่มีเหตุผล ไม่ถูกกาลเทศะ ความเข้าใจจากการฟังดีกว่าการอ่าน การจำตัวอักษร หรือข้อความน้อยกว่าวัย อวัยวะบางส่วนมีรูปร่างผิดปกติ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน ไม่สามารถปรับตัวได้ ไม่สามารถช่วยตนเองได้ เมื่อเปรียบเทียบกับวัยเดียวกัน

การที่มูลนิธิบ้านสมานใจกำหนดเวลาทอผ้าซาโอริในช่วงเช้าของทุกวัน ถือเป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับหลักการสอนแบบ 3R ได้แก่ Repetition, Routine, Relaxation (วารี ธีระวิจิตร, 2541) โดย Repetition เป็นการสอนซ้ำไปซ้ำมาและใช้เวลาสอนมากกว่าปกติ โดยวิธีสอนหลาย ๆ วิธีในเนื้อหาเดิม แต่ทั้งนี้การจัดกิจกรรมในช่วงบ่ายเสริม นอกเหนือจากการทอผ้า เป็นการสร้างสถานการณ์ไม่ให้ผู้เข้าฝึกทักษะเบื่อ และหงุดหงิดกับการทำงานซ้ำ ๆ อย่างเดียว Routine เป็นการสอนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน คือ กิจกรรมที่ต้องทำเป็นประจำสม่ำเสมอในแต่ละวัน เพราะผู้ที่บกพร่องทางสมองจะมีความจำและความเข้าใจสั้น อีกทั้งไม่มีระเบียบวินัย การสอนให้เป็นกิจวัตรจึงเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเสริมทักษะด้านสังคมและความเป็นระเบียบวินัยให้กับผู้พิการทางสมองเหล่านั้นได้ และประการสุดท้าย Relaxation เป็นการสอนแบบไม่ตึงเครียด มีการเปลี่ยนกิจกรรมการสอน วิชาการเป็นการเล่น การร้องเพลงบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่พบว่า การเดิน เป็นกิจกรรมที่ผู้บกพร่องทางสติปัญญาชอบมากที่สุด นอกจากนี้ การเล่นเกมยังก่อให้เกิดประโยชน์หลาย (ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ, 2548) เช่น ทำให้ได้รับความสนุกสนาน ร่าเริง ผ่อนคลายอารมณ์ที่ตึงเครียด ทำให้ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมทางกายเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นมูลฐาน ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ถึงวิธีการทำงานและเล่นร่วมกันคนอื่น ปฏิบัติตามระเบียบและรู้จักใช้ความคิดด้วยตนเอง อีกทั้งเป็นการเปิด โอกาสให้ครูหรือผู้สอนได้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็กหรือผู้เข้าฝึกทักษะ

ปัญหาที่พบเห็นของมูลนิธิบ้านสมานใจ มี 3 ส่วนหลัก คือ

คุณภาพของผ้าทอ ที่ยัง ไม่มีความคงที่หรือมาตรฐาน เนื่องจากกลุ่มผู้ทอ เป็นบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทำให้บางครั้ง ผู้ทออยู่ในสภาพเสีสมาธิง่าย หันเหความสนใจ

บ่อย หรือสนใจไม่นานซึ่งการทอผ้าในแต่ละครั้ง ต้องขึ้นอยู่กับสภาวะร่างกาย อารมณ์และจิตใจของผู้ทอ

ในด้านของผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิตัว ปัจจุบันมีสินค้าหลากหลาย และได้รับความนิยมแต่ราคาสำหรับผลิตภัณฑ์บางตัว โดยเฉพาะเสื้อ คนในพื้นที่เห็นว่า ราคาค่อนข้างแพงซึ่งทางมูลนิธิฯ ก็ยอมรับ เนื่องจากในการกำหนดราคา จะกำหนดจากค่าใช้จ่ายของสินค้าแต่ละตัว ซึ่งเสื้อเป็นสินค้าที่บุคลากรที่รับผิดชอบไม่สามารถทำได้ เนื่องจากความบกพร่องทางด้านร่างกาย ตลอดจนเครื่องมือที่ไม่พร้อมของมูลนิธิฯ อีกทั้ง สินค้าโดยมาก จะกำหนดในราคาของชาวต่างชาติที่สามารถจับจ่ายได้ เนื่องจาก รายได้ส่วนใหญ่ของมูลนิธิฯ ที่ได้จากการขายสินค้ามาจากผู้เยี่ยมชมชาวต่างชาติ

มูลนิธิฯ มีค่าใช้จ่ายรายเดือนค่อนข้างมาก และรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ปัญหาหลักคือช่องทางการขายน้อยหรือคนเยี่ยมชมมูลนิธิฯยังไม่แพร่หลาย อีกทั้ง ต้นทุนสินค้าบางตัวสูงทำให้กำไรน้อย ซึ่งแม้ว่ามูลนิธิฯบ้านสมานใจจะเป็นองค์กรที่พึ่งตนเองได้ แต่หากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยส่งผลในการสร้างรายได้ให้กับมูลนิธิฯ อย่างมาก เช่น การพัฒนาให้เกิดเครือข่าย การสร้างมูลนิธิฯ ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และขยายการรับรู้ พัฒนาช่องทางการตลาดได้มากขึ้น

รูปแบบที่เห็นชัดเจนในการพัฒนาทักษะอาชีพ

การทอผ้าซาโอริแม้จะอยู่บนความคิดสร้างสรรค์ แต่พื้นฐานของการทอผ้าแบบนี้ยังมีหลักการอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ความเคยชินกับการใช้เครื่องทอผ้า ความพยายามในการใช้เทคนิคที่หลากหลายและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ส่วนตัวนอกเหนือจากการลอกเลียนแบบ ซึ่งการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวทำให้งานผ้าซาโอริไม่เหมือนใคร

การทอผ้าซาโอริ ในประเทศญี่ปุ่นนิยมฝึกให้กับคนพิการ โดยมีก๊และวิธีการทอที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสมกับผู้พิการ ลักษณะสำคัญที่สุดของการทอผ้าแบบนี้ คือ การที่ผู้ทอจะได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ด้วยความรู้สึกอิสระ ผ้าแต่ละผืนจะมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ผู้ทอสามารถใช้อิสระทางความคิด สามารถใช้จินตนาการและแสดงออกมาในผืนผ้าที่ทอได้อย่างเสรี นับเป็นวิธีการค้นหาตัวตนที่แท้จริงและแสดงความคิดสร้างสรรค์ออกมาอย่างเหมาะสม เป้าหมายสูงสุดของการทอผ้าซาโอริ คือ การพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นได้ทั้งการบำบัดและการฝึกอาชีพ หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการค้นพบตัวเองผ่านการทอผ้าอย่างอิสระ ปราศจากกฎเกณฑ์และข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งการทอผ้าแบบซาโอรินี้ มีความเชื่อว่าคุณภาพในการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์มีอยู่ภายในตัวบุคคลแต่ละคน และจำเป็นต้องดึงเอาความคิดสร้างสรรค์ออกมาเพื่อนำมาสู่ความสำเร็จในอนาคต

ด้วยเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างจากผ้าทอที่ไม่มีหลักการหรือรูปแบบตายตัว ทำให้ผ้าทอซาโอริ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า การเริ่มต้นในการพัฒนาเสื้อผ้าวัยผ้าทอซาโอริ จึงกำเนิดขึ้น ผ้าทอซาโอริแต่ละชิ้นจะมีความแตกต่างกัน เมื่อนำมาทำผลิตภัณฑ์จะทำให้ ชิ้นงานที่เกิดมีเพียงชิ้นเดียวเท่านั้น เมื่อมูลนิธิบ้านสมานใจได้นำการทอผ้าซาโอริมาใช้ เพื่อพัฒนาทักษะให้กับเด็ก ผ้าทอที่ทอได้ในแต่ละครั้งจะมีจำนวนมากขึ้น และจากองค์ความรู้ พื้นฐานของผ้าซาโอริ ทำให้มูลนิธิฯ คิดค้นที่จะนำมาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์เอง ซึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เกิดขึ้นก็ได้ทำการจำหน่าย และนำรายได้มาสู่ผู้ทอและองค์กรตามรูปแบบโครงสร้าง ขององค์กรที่เป็นองค์กรช่วยเหลือตนเอง ซาโอริจึงก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะอาชีพ แก่เด็กดังกล่าว

ปรากฏการณ์ที่เห็นในการพัฒนาทักษะอาชีพ

บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าฝึกพัฒนาทักษะอาชีพของมูลนิธิ บ้านสมานใจ เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา จากการสังเกตพบว่ากรณีศึกษา ให้ความร่วมมือและมีความสุขเวลาที่ได้เข้ารับการฝึกทักษะ โดยการทอผ้าซาโอริของตนเอง และได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการ เช่น การเต้นประกอบเพลง โดยภาพรวมกรณีศึกษาสามารถ รับการฝึกทักษะตามตารางเวลาที่ทางมูลนิธิฯ กำหนด และให้ความร่วมมือในกิจกรรม ทุกกิจกรรมที่จัดโดยสามารถสังเกตจากลักษณะสีหน้า ท่าทาง ซึ่งบ่งบอกถึงความสุข ทั้งนี้ แม้กรณีศึกษาจะมีอายุมากแต่พัฒนาการทางด้านสมองยังเหมือนกับเด็ก (โรงเรียนกวีละอออุบล, 2544) ซึ่งเด็กทุกคนชอบกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย นอกจากนี้ จากการสังเกตพฤติกรรมของกรณีศึกษา พบว่า กรณีศึกษาสามารถเข้ากับเพื่อน หรือคนแปลกหน้าได้ โดยไม่มีความหวาดกลัวหรือประหม่า ทั้งนี้ อาจเกี่ยวเนื่องกับ การที่มูลนิธิบ้านสมานใจมีผู้มาเยี่ยมชมเป็นประจำ ทำให้กรณีศึกษาเกิดความเคยชิน อีกทั้งการออกงานต่าง ๆ ทำให้กรณีศึกษามีความกล้าและมั่นใจในตนเอง ซึ่งจากเดิมกรณีศึกษา เป็นคนขี้อาย แต่พอได้มาพัฒนาทักษะอาชีพ ซึ่งมูลนิธิบ้านสมานใจได้สอดแทรกกิจกรรม นันทนาการ การสอนทักษะเบื้องต้นทั่วไป ทำให้กรณีศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น และมีปฏิสัมพันธ์ได้ดีในสังคม

การฝึกทักษะอาชีพก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่เข้ารับการฝึกทักษะอาชีพในหลายด้าน อาทิ ด้านร่างกาย ส่งผลโดยตรงต่อระบบกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว เนื่องจากการทอผ้าซาโอริ เป็นการใช้ประสาทหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ มือ นิ้วมือ ในการทอ การจับด้าย การใช้เท้าในการเหยียบ การใช้สายตาจุดตำแหน่งด้าย ลวดลาย ซึ่งส่งผลให้เกิดการทำงานที่ดีของระบบประสาทในร่างกาย

ด้านอารมณ์ จากการสังเกตและสัมภาษณ์ จะเห็นได้ชัดเจนว่า บุคคลที่มีความต้องการ
 จำเป็นพิเศษที่เข้ารับการศึกษาพิเศษ จะมียุทธศาสตร์ที่เย็นลงกว่าแต่ก่อนมาก
 เนื่องจากการทอผ้าซาโอริ ต้องใช้สมาธิในการทอ และตั้งใจเย็นถึงจะทอผ้าให้ออกมา
 สวยงามได้

สำหรับด้านสังคม บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้ารับการศึกษาพิเศษ
 จะได้รับการพัฒนาทักษะด้านสังคมอย่างมาก จากกิจกรรมที่ฝึกในช่วงบ่าย ไม่ว่าจะเป็น
 การร้องเพลง การเต้น การร่วมกันทำกิจกรรม ทำให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และการที่มี
 ผู้มาเยี่ยมชมมูลนิธิยังก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการสื่อสาร การกล้าพูดกล้าตอบคำถาม
 การฝึกคิด การฝึกมารยาททางสังคม เช่นการไหว้ การทักทาย หรือแม้แต่ บริการนำดื่มให้แก่
 ผู้มาเยี่ยมชม ซึ่งหากบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ารับการศึกษาพิเศษอยู่แต่เฉพาะ
 ในบ้าน ทักษะเหล่านี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หรืออาจเกิดขึ้นแต่จะพัฒนาในระยะเวลา
 อันช้า

ทางด้านจิตใจ การทอผ้าซาโอริส่งผลโดยตรงต่อจิตใจของผู้ทอ จากการได้รับคำชม
 ซึ่งเมื่อบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้ารับการศึกษาพิเศษได้รับคำชม จะยิ้มและ
 มีความสุข และคนรอบข้างก็จะพยายามทอผ้าของตนให้สวย เพื่อรับคำชมด้วยเช่นกัน
 ก่อให้เกิดการแข่งขันเชิงสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนแนวทางการทอผ้า ก่อให้เกิดการเป็นผู้ให้
 และผู้รับ นอกจากนี้ การทอผ้ายังก่อให้เกิดรายได้และผู้รับการศึกษาพิเศษทุกคนจะมีความสุข
 เมื่อได้เซ็นชื่อรับเงินจากผ้าทอของตนเอง แม้รายได้จำนวนดังกล่าวจะไม่เพียงพอสำหรับ
 การเลี้ยงชีพของผู้ทอ แต่ทุกคนก็จะรอสิ้นเดือนเพื่อเซ็นชื่อ เปรียบเสมือนรางวัลสำหรับ
 ความตั้งใจในแต่ละเดือน แม้รายได้ที่ได้รับอาจไม่พอใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองได้
 แต่ทว่า การได้มาซึ่งรายได้จำนวนนี้ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และรับรู้ถึงคุณค่าของตนเอง
 สามารถนำรายได้นี้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่งได้ และส่งผลให้บุคคลที่มีความต้องการ
 จำเป็นพิเศษ สามารถดำเนินชีวิตใกล้เคียงกับคนทั่วไป ทำให้พ่อแม่ภูมิใจ สร้างรายได้ให้กับ
 ครอบครัวได้ทางหนึ่ง

นอกเหนือจากนี้ การเข้ารับการศึกษาพิเศษของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
 ส่งผลในด้านจิตใจของสมาชิกในครอบครัว อันหมายถึงผู้ปกครองและคนรอบข้างอย่างมาก
 เนื่องจากได้เห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ทั้งด้านการช่วยเหลือตัวเอง การเข้าสังคม สภาวะ
 จิตใจที่ดีขึ้นและความสุขของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเอง

โดยทั้งหมดจะเห็นได้ว่ามูลนิธิบ้านสมานใจ ใช้หลักการพัฒนาทักษะอาชีพ
 ที่สอดคล้องกับการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีการคำนึงถึงอายุสมอง

โดยเน้นการพัฒนาทักษะเบื้องต้น เช่น การทานอาหาร แต่งกาย เป็นต้น ทักษะทางสังคม เช่น การพบปะผู้คน ทักษะในการช่วยเหลือตนเอง เช่น การเข้าห้องน้ำ ควบคู่ไปกับการฝึกอาชีพ คือ การทอผ้าซาโอริ โดยมีการสอนเป็นรายบุคคล สอนซ้ำๆ ไปมา และฝึกให้เด็กมีวินัยในการฝึก นอกจากนี้ ยังมีการให้กำลังใจ จากคำชมของเพื่อนๆ คำชมจากผู้สอนหรือผู้มาเยี่ยมชม การกระตุ้น เช่น การให้คนหนึ่งช่วยสอนอีกคนหนึ่ง หรือแลกเปลี่ยนแบบหรือลวดลายการทอ เป็นต้น รวมไปถึงการให้แรงเสริมคือคำตอบแทน

มูลนิธิบ้านสมานใจโดยการรวมกลุ่มของผู้ปกครองของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่ได้นำกิจกรรมการทอผ้าแบบซาโอริ ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพอาชีพให้กับผู้พิการที่เป็นที่นิยมในญี่ปุ่นมาเป็นกิจกรรมในการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยมูลนิธิถือเป็นองค์กรช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ผ้าซาโอริเป็นกิจกรรมในการพัฒนาทักษะอาชีพ และนำไปสู่การทำผลิตภัณฑ์ในการหารายได้ เพื่อเลี้ยงให้องค์กรอยู่รอดและคนในความดูแลขององค์กรอันหมายถึงเจ้าหน้าที่และบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยมูลนิธิมีอาสาสมัครประจำและอาสาสมัครตามโอกาส ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ รวมถึงผู้ปกครองของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาช่วยทำงานให้กับมูลนิธิ สำหรับผู้ที่สนใจจะเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครสามารถแจ้งความประสงค์หรือติดต่อทางมูลนิธิได้โดยตรง ซึ่งทางมูลนิธิมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ร่วมงานกับทุกคน เพราะเด็ก ๆ จะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย และทำให้เกิดการพัฒนาด้านสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ข้อสังเกตของผู้ศึกษา

1. การทอผ้าซาโอริเป็นการทอผ้าที่ไม่มีแบบแผน หรือรูปแบบตายตัว ก่อให้เกิดความหลากหลาย ซึ่งค่อนข้างเหมาะกับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่มีระดับสติปัญญา ความจำ ความสนใจแตกต่างจากคนปกติ ซึ่งผลงานที่ออกมาหลากหลาย ทำให้กลายเป็นจุดเด่น อันก่อให้เกิดชิ้นงานที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่ง

2. ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยครอบครัวจะเป็นผู้ชี้แนะและผลักดันให้บุคคลเหล่านี้ก้าวไปในแต่ละทิศทาง บุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการปลูกฝังและสนับสนุนทั้งด้านร่างกาย จิตใจจากครอบครัวที่ดี จะทำให้ทักษะและพัฒนาการในทุกด้านของบุคคลเหล่านี้พัฒนาได้อย่างรวดเร็วและดีกว่า บุคคลที่มีสถานะหรือระดับเดียวกัน ซึ่งครอบครัวแม้จะเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด แต่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ มีบทบาทสำคัญทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนา

จากการศึกษาการพัฒนาด้านทักษะอาชีพของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ มีประเด็นที่สามารถนำไปส่งเสริมและพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. การพัฒนาช่องทางการตลาดของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นช่องทางที่กระจายข้อมูลได้รวดเร็วและแพร่หลาย อีกทั้ง ได้ผลอย่างรวดเร็ว

อันจะส่งผลให้เกิดการรับรู้ในตัวมูลนิธิเอง และส่งเสริมการขายก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้

2. การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อต่อยอดและสร้างระบบเครือข่ายทางการพัฒนาทักษะอาชีพแก่บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อันจะเกิดการพัฒนาระบบการ หรือรูปแบบที่หลากหลาย และส่งผลที่ดีต่อกลุ่มบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษดังกล่าว

3. การสร้างเวทีที่ใช้ในการแสดงศักยภาพของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยอาจเป็นเวทีที่เกิดจากการแสดง หรือเวทีที่เกิดจากความร่วมมือ เช่น โรงเรียน องค์กรพัฒนาฝีมือแรงงานคนพิการ เป็นต้น อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการทอผ้าซาโอริของมูลนิธิบ้านสมานใจ การพัฒนาทักษะหลากหลายด้านของผู้ทอ และเกิดการรับรู้ในตัวมูลนิธิบ้านสมานใจ ไปสู่บุคคลอื่นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

ประเด็นการศึกษาเพื่อต่อยอดการพัฒนาทักษะอาชีพของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ มีดังนี้

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการทอผ้าซาโอริ ของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของมูลนิธิบ้านสมานใจ

2. การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในองค์กรอื่น